

Фредерик С. Мишкин

**ТЕОРИЯ НА ПАРИТЕ,
БАНКОВОТО ДЕЛО И ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ**

София, 2014

Преводът е направен по изданието:

FREDERIC S. MISHKIN

THE ECONOMICS OF MONEY, BANKING, AND FINANCIAL MARKETS

Pearson

Tenth Edition

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

Copyright © 2013, 2010, 2007 by Frederic S. Mishkin. All rights reserved

- © Милети Младенов (Глави 1–5), Ирина Казанджиева (Глави 13–15; 23–25),
Мариана Томова (Глави 8–12), Елена Ралинска (Глави 6, 21, Приложение към гл. 22, Показалец
и речник на термините), Гергана Михайлова (Глави 16–18), Дияна Митева (Предговор, Глави
19–20), Светослав Джонев (Глави 7, 22), превод, 2014
- © Издателство „Изток-Запад“, 2014

ISBN 978-619-152-530-0

Фредерик С. Мишкин

**ТЕОРИЯ НА ПАРИТЕ,
БАНКОВОТО ДЕЛО
И ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ**

ПРЕВОД ОТ АНГЛИЙСКИ

Милети Младенов

Ирина Казанджиева

Мариана Томова

Елена Ралинска

Гергана Михайлова

Дияна Митева

Светослав Джонев

ЕЗИКОВ И НАУЧЕН РЕДАКТОР

Милети Младенов

На Сали

Съдържание

ПРЕДГОВОР	21

- Част 1 -

Въведение

Глава 1

ЗАЩО ИЗУЧАВАМЕ ПАРИТЕ, БАНКОВОТО ДЕЛО И ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ?	36
ЗАЩО ИЗУЧАВАМЕ ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ?	36
Пазарът на облигации и лихвените проценти	36
Пазарът на акции.....	38
ЗАЩО ИЗУЧАВАМЕ ФИНАНСОВИТЕ ИНСТИТУЦИИ И БАНКОВОТО ДЕЛО?.....	38
Структура на финансовата система.....	39
Финансови кризи.....	39
Банките и другите финансови институции	40
Финансови иновации	40
ЗАЩО ИЗУЧАВАМЕ ПАРИТЕ И ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА?.....	40
Парите и бизнес циклите.....	40
Пари и инфлация	42
Пари и лихвени проценти	43
Провеждане на паричната политика	44
Фискална политика и парична политика.....	44
ЗАЩО ИЗУЧАВАМЕ МЕЖДУНАРОДНИТЕ ФИНАНСИ?.....	45
Валутен пазар	45
Международна финансова система	47
КАК ЩЕ ИЗУЧАВАМЕ ПАРИТЕ, БАНКОВОТО ДЕЛО И ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ?.....	47
Проучвайки интернет мрежата.....	48
Събирайки данни и чертаейки диаграми	48
ИНТЕРНЕТ УПРАЖНЕНИЯ	48
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ.....	50
Резюме 51 ♦ Ключови термини 51 ♦ Въпроси 51 ♦ Приложни задачи 52 ♦ Интернет упражнения 53 ♦ Интернет източници 53	

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ГЛАВА 1

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СЪВКУПНОТО ПРОИЗВОДСТВО, ДОХОДА, ЦЕНОВОТО НИВО И ТЕМПА НА ИНФЛАЦИЯ	54
СЪВКУПНО ПРОИЗВОДСТВО И ДОХОД	54
РЕАЛНИ И НОМИНАЛНИ ВЕЛИЧИНИ	54
СЪВКУПНО ЦЕНОВО НИВО.....	55
ТЕМПОВЕ НА РАСТЕЖ И ТЕМП НА ИНФЛАЦИЯ	56

Глава 2**ОБЗОР НА ФИНАНСОВАТА СИСТЕМА.....57**

ФУНКЦИЯ НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ	57
СТРУКТУРА НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ	59
Дългов пазар и пазар на акции.....	59
Първични и вторични пазари.....	60
Борсови и извънборсови пазари	61
Парични и капиталови пазари.....	61
ИНСТРУМЕНТИ НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ	61
Инструменти на паричния пазар	62
Инструменти на капиталовия пазар	63
ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗИРАНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ.....	66
Международен облигационен пазар, еврооблигации и евровалути.....	67
Световни пазари на акции	67
ФУНКЦИИ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОСРЕДНИЦИ: НЕПРЯКО ФИНАНСИРАНЕ.....	67
Трансакционни разходи	68
Споделяне на риска	69
Асиметрична информация: неблагоприятен подбор и морален риск.....	70
Икономии от мащаба и конфликт на интереси	71
ВИДОВЕ ФИНАНСОВИ ПОСРЕДНИЦИ	72
Депозитни институции.....	72
Договорни спестовни институции.....	73
Инвестиционни посредници.....	74
РЕГУЛИРАНЕ НА ФИНАНСОВАТА СИСТЕМА	75
Увеличаване на достъпната за инвеститорите информация	75
Осигуряване на стабилност на финансовите посредници	75
Финансовото регулиране в чужбина.....	77
Резюме 78 ♦ Ключови термини 79 ♦ Въпроси 79 ♦ Приложни задачи 80 ♦	
Интернет упражнения 80 ♦ Интернет източници 81	

Глава 3**КАКВО СА ПАРИТЕ?.....82**

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПОНЯТИЕТО „ПАРИ“	82
ФУНКЦИИ НА ПАРИТЕ.....	83

Разменно средство.....	83
Разчетна единица.....	84
Средство за съхранение на стойността.....	84
ЕВОЛЮЦИЯ НА ПЛАТЕЖНАТА СИСТЕМА.....	85
Стокови пари.....	85
Декретирани пари.....	86
Чекове.....	86
Електронни плащания.....	86
Електронни пари.....	87
Измерване на паричната маса.....	88
Паричните агрегати на Федералния резерв.....	88
Резюме 91 ♦ Ключови термини 91 ♦ Въпроси 91 ♦ Приложни задачи 92 ♦ Интернет упражнения 93 ♦ Интернет източници 93	

- ЧАСТ 2 -

Финансови пазари

Глава 4

ПОНЯТИЕ ЗА ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ.....	96
ИЗМЕРВАНЕ НА ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ.....	96
Настояща стойност.....	97
Четири вида инструменти на кредитния пазар.....	99
Доходност до падежа.....	100
РАЗЛИКАТА МЕЖДУ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ И ДОХОДНОСТ.....	107
Матуритет и волатилност на възвръщаемостта на облигациите: лихвен риск.....	109
Резюме.....	110
РАЗЛИЧИЕТО МЕЖДУ НОМИНАЛНИ И РЕАЛНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ.....	110
Резюме 114 ♦ Ключови думи 114 ♦ Въпроси 114 ♦ Приложни задачи 115 ♦ Интернет упражнения 116 ♦ Интернет източници 116 ♦ Интернет приложения 116	

Глава 5

ПОВЕДЕНИЕТО НА ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ.....	117
ФАКТОРИ, ОПРЕДЕЛЯЩИ ТЪРСЕНЕТО НА АКТИВИ.....	117
Богатство.....	118
Очаквана възвръщаемост.....	118
Риск.....	118
Ликвидност.....	119
Теория за избора на портфейл.....	119
ТЪРСЕНЕ И ПРЕДЛАГАНЕ НА ПАЗАРА НА ОБЛИГАЦИИ.....	120
Крива на търсенето.....	120
Крива на предлагането.....	121
Пазарно равновесие.....	122

Анализът търсене и предлагане.....	122
ПРОМЕНИ В РАВНОВЕСНИТЕ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ.....	123
Изместване на кривата на търсенето на облигации.....	123
Изместване на кривата на предлагането на облигации.....	126
ТЪРСЕНЕ И ПРЕДЛАГАНЕ НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР:	
ПОДХОДЪТ ПРЕДПОЧИТАНИЕ КЪМ ЛИКВИДНОСТ.....	132
ПРОМЕНИ В РАВНОВЕСНИТЕ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ	
СПОРЕД ПОДХОДА ПРЕДПОЧИТАНИЕ КЪМ ЛИКВИДНОСТ.....	134
Изместване на кривата на търсенето на пари.....	134
Изместване на кривата на предлагането на пари.....	135
Промени в дохода.....	136
Промени в ценовото ниво.....	136
Промени в паричното предлагане.....	137
ПОНИЖАВА ЛИ ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ	
ПО-НИСКИЯТ ТЕМП НА ПРИРАСТ НА ПАРИЧНОТО ПРЕДЛАГАНЕ?.....	139
Резюме 141 ♦ Ключови думи 142 ♦ Въпроси 142 ♦ Приложни задачи 143 ♦	
Интернет упражнения 144 ♦ Интернет източници 144 ♦ Интернет приложения 145	

Глава 6

РИСКОВА И СРОЧНА СТРУКТУРА НА ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ 146

РИСКОВА СТРУКТУРА НА ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ.....	146
Риск от неплатежеспособност.....	146
Ликвидност.....	151
Съображения във връзка с подоходното данъчно облагане.....	151
Обобщение.....	153
СРОЧНА СТРУКТУРА НА ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ.....	154
Теория за очакванията.....	156
Теория за сегментираните пазари.....	159
Теории за ликвидната премия и за предпочитания хабитат.....	160
Доказателства за срочната структура.....	162
Обобщение.....	163
Резюме 165 ♦ Ключови термини 166 ♦ Въпроси 166 ♦ Приложни задачи 168 ♦	
Интернет упражнения 168 ♦ Интернет източници 169	

Глава 7

ФОНДОВИЯТ ПАЗАР, ТЕОРИЯТА ЗА РАЦИОНАЛНИТЕ ОЧАКВАНИЯ И ХИПОТЕЗАТА ЗА ЕФЕКТИВНИТЕ ПАЗАРИ..... 170

ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ЦЕНАТА НА ОБИКНОВЕНА АКЦИЯ.....	170
Еднопериоден модел за оценка на акции.....	171
Общ модел за оценка на база дивидентите.....	172
Моделът на растежа на Гордън.....	172
КАК ПАЗАРЪТ ОПРЕДЕЛЯ ЦЕНИТЕ НА АКЦИИТЕ?.....	173
ТЕОРИЯТА ЗА РАЦИОНАЛНИТЕ ОЧАКВАНИЯ.....	175

Формално изложение на теорията.....	177
Обяснение на теорията.....	177
Следствия от теорията.....	178
ХИПОТЕЗАТА ЗА ЕФЕКТИВНИТЕ ПАЗАРИ:	
РАЦИОНАЛНИ ОЧАКВАНИЯ НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ.....	178
Обяснение на хипотезата.....	180
Колко ценни са публикуваните доклади на инвестиционни консултанти?.....	181
Трябва ли да бъдете скептични към „горещите съвети“?.....	182
Винаги ли цените на акциите нарастват при добри новини?.....	182
Предписание от ефективния пазар за инвеститорите.....	183
ЗАЩО ХИПОТЕЗАТА ЗА ЕФЕКТИВНИТЕ ПАЗАРИ	
НЕ ОЗНАЧАВА, ЧЕ ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ СА ЕФЕКТИВНИ?.....	184
ПОВЕДЕНЧЕСКИ ФИНАНСИ.....	185
Резюме 186 ♦ Ключови термини 187 ♦ Въпроси 187 ♦ Приложни задачи 188 ♦	
Интернет упражнения 188 ♦ Интернет източници 189 ♦ Интернет приложение 189	

- Част 3 -

Финансови институции

Глава 8

ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ

НА ФИНАНСОВАТА СТРУКТУРА..... 192

ОСНОВНИ ФАКТИ ЗА ФИНАНСОВАТА СТРУКТУРА ПО СВЕТА.....192

ТРАНСАКЦИОННИ РАЗХОДИ.....195

    Как трансакционните разходи влияят на финансовата структура..... 195

    Как финансовите посредници намаляват трансакционните разходи..... 196

    Икономии от мащаба..... 196

    Специализация 196

АСИМЕТРИЧНА ИНФОРМАЦИЯ: НЕБЛАГОПРИЯТЕН ПОДБОР И МОРАЛЕН РИСК.....197

ЛИМОНЕНИЙТ ПРОБЛЕМ:

КАК НЕБЛАГОПРИЯТНИЯТ ПОДБОР ВЛИЯЕ НА ФИНАНСОВАТА СТРУКТУРА 197

    Лимоните на пазарите на акции и облигации..... 198

    Средства, спомагащи за разрешаване на проблемите, свързани с неблагоприятния подбор..... 198

    Обобщение 202

КАК МОРАЛНИЯТ РИСК ВЛИЯЕ ВЪРХУ ИЗБОРА

МЕЖДУ КРЕДИТНИ ДОГОВОРИ И ДЯЛОВИ ИНСТРУМЕНТИ 202

    Моралният риск при дяловите инструменти: проблемът „принципал-агент“ 203

    Способи, спомагащи за разрешаване на проблема „принципал-агент“ 204

КАК МОРАЛНИЯТ РИСК ВЛИЯЕ НА ФИНАНСОВАТА СТРУКТУРА ПРИ КРЕДИТНИТЕ ПАЗАРИ.....205

    Способи, спомагащи за разрешаване
на проблема с моралния риск при кредитните договори 206

    Обобщение 207

    Резюме 211 ♦ Ключови термини 212 ♦ Въпроси 212 ♦ Приложни задачи 213 ♦
Интернет упражнения 214 ♦ Интернет източници 214

Глава 9**ФИНАНСОВИ КРИЗИ 215**

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ФИНАНСОВАТА КРИЗА? 215

ДИНАМИКА НА ФИНАНСОВИТЕ КРИЗИ

В РАЗВИТИТЕ ИКОНОМИКИ 216

Първи етап: начало на финансовата криза 216

Втори етап: банкова криза 218

Трети етап: дългова дефлация 219

Крахът на пазара на акции 219

Случаите на банкова паника 220

Продължаващо спадане на цените на акциите 220

Дългова дефлация 221

Международни измерения 221

Причини за финансовата криза от 2007–2009 г. 222

Последици от финансовата криза от 2007–2009 г. 223

Пик на финансовата криза от 2007–2009 г. 228

Държавна намеса и възстановяване 229

ДИНАМИКА НА ФИНАНСОВИТЕ КРИЗИ В НОВОВЪЗНИКВАЩИТЕ ПАЗАРНИ ИКОНОМИКИ 230

Първи етап: начало на финансовата криза 230

Втори етап: валутна криза 233

Трети етап: всеобхватна финансова криза 234

Резюме 239 ♦ Ключови термини 240 ♦ Въпроси 241 ♦ Интернет упражнения 241 ♦

Интернет източници 242

Глава 10**БАНКОВО ДЕЛО И УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ИНСТИТУЦИИ 243**

БАЛАНС НА БАНКАТА 243

Пасиви 243

Активи 245

БАЗИСНАТА БАНКОВА ОПЕРАЦИЯ 247

ОБЩИ ПРИНЦИПИ НА БАНКОВИЯ МЕНИДЖМЪНТ 249

Управление на ликвидността и ролята на резервите 249

Управление на активите 252

Управление на пасивите 253

Управление на капиталовата адекватност 253

УПРАВЛЕНИЕ НА КРЕДИТНИЯ РИСК 257

Подбор и мониторинг 258

Дългосрочни взаимоотношения с клиентите 259

Обезпечение и компенсационни остатъци 260

Рациониране на кредита 260

УПРАВЛЕНИЕ НА ЛИХВЕНИЯ РИСК 261

Анализ на дисбаланса и дюрационен анализ 261

ЗАДБАЛАНСОВИ ДЕЙНОСТИ 263

Продажба на кредити 263

Генериране на доход от комисиони 264

Търговски операции и методи за управление на риска.....	264
Резюме 266 ♦ Ключови термини 267 ♦ Въпроси 267 ♦ Приложни задачи 268 ♦	
Интернет упражнения 269 ♦ Интернет източници 269 ♦ Интернет приложения 269	

Глава 11

ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО РЕГУЛИРАНЕ..... 270

АСИМЕТРИЧНА ИНФОРМАЦИЯ И ФИНАНСОВО РЕГУЛИРАНЕ	270
Държавна мрежа за сигурност.....	270
Ограничения за притежаваните активи.....	274
Изисквания по отношение на капитала.....	275
Бърза коригираща намеса.....	276
Оценка на управлението на риска.....	279
Изисквания за предоставяне на информация	279
Защита на потребителите.....	280
Ограничения на конкуренцията.....	282
Макро- и микропруденциален надзор.....	283
Обобщение	284
КРИЗАТА НА СПЕСТОВНО-КРЕДИТНИТЕ ДРУЖЕСТВА И БАНКИТЕ ОТ 80-ТЕ ГОДИНИ	287
БАНКОВИТЕ КРИЗИ ПО СВЕТА.....	289
„Déjà vu“ отново и отново.....	289
ЗАКОНЪТ „ДОД-ФРАНК“ И РЕГУЛИРАНЕТО В БЪДЕЩЕ	290
Законът „Дод-Франк“ за Уолстрийт и защитата на потребителите от 2010 г.....	290
Бъдещи регулации.....	292
Резюме 294 ♦ Ключови термини 294 ♦ Въпроси 294 ♦ Приложни задачи 295 ♦	
Интернет упражнения 296 ♦ Интернет източници 296 ♦ Интернет приложения 296	

Глава 12

БАНКОВАТА ИНДУСТРИЯ: СТРУКТУРА И КОНКУРЕНЦИЯ 297

ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА.....	297
Множество надзорни агенции	299
ФИНАНСОВИТЕ ИНОВАЦИИ И РАСТЕЖЪТ НА СЕНЧЕСТАТА БАНКОВА СИСТЕМА.....	300
Реакция спрямо промените в условията на търсене: волатилност на лихвения процент	301
Избягване на съществуващи разпоредби	305
Финансовите иновации и свиването на традиционното банкиране	308
СТРУКТУРА НА ТЪРГОВСКАТА БАНКОВА ИНДУСТРИЯ В САЩ	311
Ограничаване на разкриването на клонове	312
Реакция спрямо ограниченията за разкриване на клонове	312
БАНКОВА КОНСОЛИДАЦИЯ И НАЦИОНАЛНА БАНКОВА СИСТЕМА.....	313
Законът „Ригъл-Нийл“ от 1994 г. за ефективността на междушатското банково дело и разкриването на клонове.....	315
Как ще изглежда структурата на банковата система на САЩ в бъдеще?.....	315
Хубаво нещо ли са банковата консолидация и националното банково дело?.....	316

ОТДЕЛЯНЕ НА БАНКОВОТО ДЕЛО	
ОТ ОСТАНАЛИТЕ ИНДУСТРИИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСОВИ УСЛУГИ	317
Ерозия на закона „Глас–Стийгъл“	317
Законът „Грам–Лийч–Блийли“ за модернизация на финансовите услуги от 1999 г.: отмяна на закона „Глас–Стийгъл“	317
Последствия за финансовата консолидация	318
Отделяне на банковото дело от другите индустрии за финансови услуги по света	319
СПЕСТОВНА ИНДУСТРИЯ: РЕГУЛИРАНЕ И СТРУКТУРА	319
Спестовно-кредитни дружества	319
Взаимноспестовни банки	320
Кредитни съюзи.....	320
МЕЖДУНАРОДНО БАНКОВО ДЕЛО	321
Евродоларов пазар.....	321
Структура на американското банковото дело в чужбина.....	322
Чуждестранни банки в САЩ.....	322
Резюме 324 ♦ Ключови термини 324 ♦ Въпроси 325 ♦ Интернет упражнения 326 ♦ Интернет източници 326	

– Част 4 –

Централните банки и провеждането на паричната политика

Глава 13

ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ И ФЕДЕРАЛНАТА РЕЗЕРВНА СИСТЕМА.....	328
ПРОИЗХОД НА ФЕДЕРАЛНАТА РЕЗЕРВНА СИСТЕМА	328
СТРУКТУРА НА ФЕДЕРАЛНАТА РЕЗЕРВНА СИСТЕМА	329
Федерални резервни банки	330
Банки членки	332
Борд на гуверньорите на Федералната резервна система	333
Федерален комитет за операциите на открития пазар (<i>FOMC</i>).....	334
Защо председателят на Борда на гуверньорите наистина командва парада.....	337
КОЛКО НЕЗАВИСИМ Е ФЕД?.....	337
ТРЯБВА ЛИ ФЕД ДА БЪДЕ НЕЗАВИСИМ?	339
Аргументи „за“ независимостта.....	340
Аргументи „против“ независимостта	341
Независимостта на централната банка и макроикономическата ситуация в света	342
ОБЯСНЕНИЕ НА ПОВЕДЕНИЕТО НА ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА.....	342
СТРУКТУРА И НЕЗАВИСИМОСТ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА	344
Различия между Европейската система от централни банки и Федералната резервна система.....	344
Управителен съвет	345
Колко независима е ЕЦБ?.....	346
СТРУКТУРА И НЕЗАВИСИМОСТ НА ДРУГИ ЧУЖДИ ЦЕНТРАЛНИ БАНКИ.....	346
Банката на Канада.....	346

Банк ъф Ингланд.....	346
Японската банка.....	347
Тенденцията към по-голяма независимост	347
Резюме 348 ♦ Ключови термини 348 ♦ Въпроси 349 ♦ Интернет упражнения 350 ♦ Интернет източници 350	

Глава 14

ПРОЦЕСЪТ НА ПАРИЧНО ПРЕДЛАГАНЕ..... 351

ТРИМАТА ОСНОВНИ УЧАСТНИЦИ В ПРОЦЕСА НА ПАРИЧНОТО ПРЕДЛАГАНЕ	351
БАЛАНСЪТ НА ФЕД.....	352
Пасиви.....	352
Активи	353
КОНТРОЛ ВЪРХУ ПАРИЧНАТА БАЗА.....	353
Операции на Федералния резерв на открития пазар.....	354
Превръщане на депозити в налични пари.....	356
Отпускане на кредити на финансови институции.....	357
Други фактори, които влияят върху паричната база.....	358
Преглед на възможностите на Фед да контролира паричната база	358
МУЛТИПЛИЦИРАНО СЪЗДАВАНЕ НА ДЕПОЗИТИ:	
ПРОСТ МОДЕЛ	359
Създаване на депозити: случаят с отделната банка	359
Създаване на депозити: случаят с банковата система.....	360
Извеждане на формулата за депозитната мултипликация.....	363
Критика на простия модел.....	364
ФАКТОРИ, ОПРЕДЕЛЯЩИ ПАРИЧНОТО ПРЕДЛАГАНЕ	365
Промени в незаемната парична база (MBn).....	365
Промени в заемните резерви (BR), предизвикани от Фед.....	365
Промени в минималните задължителни резерви, rr	365
Промени в наличните пари	365
Промени в свръхрезервите.....	365
ПРЕГЛЕД НА ПРОЦЕСА НА ПАРИЧНОТО ПРЕДЛАГАНЕ	366
ПАРИЧНИЯТ МУЛТИПЛИКАТОР	366
Извеждане на паричния мултипликатор	367
Какво стои зад паричния мултипликатор	368
Реакция на паричното предлагане спрямо промени във факторите.....	369
Резюме: 375 ♦ Ключови термини: 375 ♦ Въпроси 376 ♦ Приложни задачи 376 ♦ Интернет упражнения 377 ♦ Интернет източници 378 ♦ Интернет приложения 378	

Глава 15

ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА..... 379

ПАЗАРЪТ НА РЕЗЕРВИ И ЛИХВЕНИЯТ ПРОЦЕНТ ПО ФЕДЕРАЛНИТЕ ФОНДОВЕ.....	379
Търсене и предлагане на пазара на резерви	380
Как промените в инструментите на паричната политика влияят върху лихвения процент по федералните фондове	383

Задължителни резерви.....	385
Лихва върху резервите.....	385
КОНВЕНЦИОНАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА.....	387
Операции на открития пазар.....	388
СКОНТОВА ПОЛИТИКА И КРЕДИТОР ОТ ПОСЛЕДНА ИНСТАНЦИЯ.....	390
Задължителни резерви.....	393
Лихва по резервите	394
Сравнителни предимства на отделните инструменти.....	394
НЕКОНВЕНЦИОНАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА, ИЗПОЛЗВАНИ ПО ВРЕМЕ НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСОВА КРИЗА.....	395
Осигуряване на ликвидност.....	395
Покупка на активи.....	396
Количествените улеснение в сравнение с кредитните улеснения.....	396
Ангажимент за бъдещи действия по паричната политика.....	398
ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА.....	399
Операции на открития пазар.....	400
Кредитиране на банките.....	400
Задължителни резерви.....	400
Резюме 401 ♦ Ключови термини 401 ♦ Въпроси 402 ♦ Приложни задачи 403 ♦ Интернет упражнения 403 ♦ Интернет източници 403	

Глава 16

ПРОВЕЖДАНЕ

НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА: СТРАТЕГИЯ И ТАКТИКА	404
ЦЕНОВАТА СТАБИЛНОСТ КАТО ЦЕЛ И НОМИНАЛНАТА КОТВА	404
Роля на номиналната котва.....	405
Проблемът за времевото несъответствие	405
ДРУГИ ЦЕЛИ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА.....	406
Високо ниво на производство и заетост	406
Икономически растеж	406
Стабилност на финансовите пазари.....	407
Стабилност на лихвения процент.....	407
Стабилност на валутните пазари.....	407
ТРЯБВА ЛИ ЦЕНОВАТА СТАБИЛНОСТ ДА БЪДЕ ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА?.....	407
Йерархична срещу двойна мисия.....	408
Ценовата стабилност като основна дългосрочна цел на паричната политика	408
ИНФЛАЦИОННО ТАРГЕТИРАНЕ.....	409
Инфлационното таргетиране в Нова Зеландия, Канада и Великобритания	409
Предимства на инфлационното таргетиране.....	411
Недостатъци на инфлационното таргетиране.....	412
СТРАТЕГИЯ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ФЕДЕРАЛНИЯ РЕЗЕРВ	413
Предимства на подхода на Фед „просто го направи“	414
Недостатъци на подхода на Фед „просто го направи“	415
ПОУКИ ЗА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА ОТ ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСОВА КРИЗА.....	416
Изводи за инфлационното таргетиране	418

Как централните банки трябва да реагират на балони в цените на активите?	419
„Доктрината Грийнспан“: Защо централните банки не трябва да се опитват да пукат балоните в цените на активите, а трябва само да почистват след като те се спукат?	419
Два типа пазарни балони	420
ТАКТИКА: ИЗБОР НА ОПЕРАТИВЕН ИНСТРУМЕНТ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА	422
Критерии при избор на оперативен инструмент	425
ТАКТИКА: ПРАВИЛОТО НА ТЕЙЛЪР	426
Резюме 429 ♦ Ключови термини 430 ♦ Въпроси 430 ♦ Приложни задачи 431 ♦ Интернет упражнения 432 ♦ Интернет източници 432 ♦ Интернет приложение 432	

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ГЛАВА 16

ПРОЦЕДУРИ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПОЛИТИКАТА НА ФЕДЕРАЛНИЯ РЕЗЕРВ: ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД	433
ПЪРВИТЕ ГОДИНИ: СКОНТОВАТА ПОЛИТИКА КАТО ОСНОВЕН ИНСТРУМЕНТ	433
ОТКРИВАНЕ НА ОПЕРАЦИИТЕ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР	434
ГОЛЯМАТА ДЕПРЕСИЯ	434
ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ РЕЗЕРВИ КАТО ИНСТРУМЕНТ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА	435
ФИНАНСИРАНЕ НА ВОЙНАТА И ЗАДЪРЖАНЕ НА ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ: 1942–1951 г.	436
ТАРГЕТИРАНЕ НА УСЛОВИЯТА НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР: 50-ТЕ И 60-ТЕ ГОДИНИ НА МИНАЛИЯ ВЕК	436
ТАРГЕТИРАНЕ НА ПАРИЧНИТЕ АГРЕГАТИ: 70-ТЕ ГОДИНИ НА МИНАЛИЯ ВЕК	437
НОВИТЕ ОПЕРАТИВНИ ПРОЦЕДУРИ НА ФЕДЕРАЛНИЯ РЕЗЕРВ: ОКТОМВРИ 1979 Г. – ОКТОМВРИ 1982 Г.	438
ПРЕМЕСТВАНЕ НА АКЦЕНТА ВЪРХУ ПАРИЧНИТЕ АГРЕГАТИ: ОКТОМВРИ 1982 Г. – НАЧАЛОТО НА 90-ТЕ ГОДИНИ НА МИНАЛИЯ ВЕК	439
ОТНОВО ТАРГЕТИРАНЕ НА ЛИХВЕНИТЕ ПРОЦЕНТИ ПО ФЕДЕРАЛНИТЕ ФОНДОВЕ: НАЧАЛОТО НА 90-ТЕ ГОДИНИ И СЛЕД ТОВА	440
ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ СРЕЩУ ИНФЛАЦИЯТА	440
ПРЕДВАРИТЕЛНИ МЕРКИ СРЕЩУ ИКОНОМИЧЕСКИ ТРУСОВЕ И ФИНАНСОВИ СМУЩЕНИЯ: ДЪЛГОСРОЧНО УПРАВЛЕНИЕ НА КАПИТАЛА, „ЕНРОН“ И ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСОВА КРИЗА	441
МЕЖДУНАРОДНИ СЪОБРАЖЕНИЯ	441

– ЧАСТ 5 –

Международни финанси и парична политика

Глава 17

ВАЛУТЕН ПАЗАР	444
ВАЛУТЕН ПАЗАР	444
Какви валутни курсове има?	445
Защо валутните курсове са важни?	446

Как се търгува валутата?	446
ВАЛУТНИТЕ КУРСОВЕ В ДЪЛГОСРОЧЕН ПЛАН	447
Законът за единствената цена.....	447
Теорията за паритета на покупателната сила	447
Защо теорията за паритета на покупателната сила не може да обясни напълно валутните курсове?	449
Фактори, които влияят на валутните курсове в дългосрочен план	449
ВАЛУТНИТЕ КУРСОВЕ В КРАТКОСРОЧЕН ПЛАН: АНАЛИЗЪТ ТЪРСЕНЕ И ПРЕДЛАГАНЕ	451
Крива на предлагането на местни активи.....	451
Крива на търсенето на местни активи	451
Равновесие на валутния пазар.....	452
ОБЯСНЕНИЕ НА ПРОМЕНИТЕ ВЪВ ВАЛУТНИТЕ КУРСОВЕ	453
Изместване на кривата на търсенето на местни активи.....	453
Обобщение: Фактори, които променят валутния курс.....	456
Резюме 461 ♦ Ключови термини 462 ♦ Въпроси 462 ♦ Приложни задачи 463 ♦	
Интернет упражнения 463 ♦ Интернет източници 463	

Приложение към Глава 17

УСЛОВИЕ ЗА ЛИХВЕН ПАРИТЕТ	465
СРАВНЯВАНЕ НА ОЧАКВАНАТА ВЪЗВРЪЩАЕМОСТ НА МЕСТНИТЕ И ЧУЖДЕСТРАННИТЕ АКТИВИ	465
УСЛОВИЕ ЗА ЛИХВЕН ПАРИТЕТ.....	467

Глава 18

МЕЖДУНАРОДНАТА ФИНАНСОВА СИСТЕМА.....	468
ИНТЕРВЕНЦИИ НА ВАЛУТНИЯ ПАЗАР	468
Валутните интервенции и паричното предлагане.....	468
Нестерилизирана интервенция	471
Стерилизирана интервенция	471
ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС	472
ВАЛУТНО-КУРСОВИ РЕЖИМИ В МЕЖДУНАРОДНАТА ФИНАНСОВА СИСТЕМА	474
Златен стандарт	474
Бретън-Удската система.....	474
Как функционира режимът на фиксираните валутни курсове?	475
Режим на управлявано плаване	479
Европейската валутна система (EMS).....	480
КОНТРОЛ ВЪРХУ КАПИТАЛА	483
Контрол върху изтичането на капитал	483
Контрол върху притока на капитал.....	484
РОЛЯТА НА МВФ.....	484
Трябва ли МВФ да бъде международен кредитор от последна инстанция?	484
Как трябва да действа МВФ?.....	486
МЕЖДУНАРОДНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ И ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА	487
Пряко влияние на валутния пазар върху паричната политика	488

Съображения, свързани с платежния баланс.....	488
Съображения, свързани с валутния курс	488
ДА СЕ ФИКСИРА ИЛИ НЕ ВАЛУТНИЯТ КУРС: ТАРГЕТИРАНЕ НА ВАЛУТНИЯ КУРС КАТО АЛТЕРНАТИВНА СТРАТЕГИЯ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА	489
Предимства на таргетирането на валутния курс	489
Недостатъци на таргетирането на валутния курс.....	490
Кога е приложимо таргетирнето на валутния курс в индустриалните страни?	492
Кога е приложимо таргетирнето на валутния курс в страните с нововъзникващи пазари?	492
Парични съвети.....	492
Доларизация.....	494
Резюме 495 ♦ Ключови термини 496 ♦ Въпроси 496 ♦ Приложни задачи 497 ♦ Интернет упражнения 497 ♦ Интернет източници 498	

– Част 6 –

Парична теория

Глава 19

КОЛИЧЕСТВЕНА ТЕОРИЯ, ИНФЛАЦИЯ И ТЪРСЕНЕ НА ПАРИ.....	500
КОЛИЧЕСТВЕНА ТЕОРИЯ ЗА ПАРИТЕ.....	500
Скорост на парите и разменно уравнение.....	500
От разменното уравнение към количествената теория за парите.....	502
Количествената теория и ценовото ниво.....	502
Количествената теория и инфлацията.....	503
БЮДЖЕТЕН ДЕФИЦИТ И ИНФЛАЦИЯ	506
Правителствени бюджетни ограничения	506
Хиперинфлация.....	507
ТЕОРИЯТА НА КЕЙНС ЗА ТЪРСЕНЕТО НА ПАРИ.....	508
Трансакционен мотив	508
Осигурителен мотив.....	508
Спекулативен мотив.....	508
Обединяване на трите мотива.....	509
ПОРТФЕЙЛНА ТЕОРИЯ ЗА ТЪРСЕНЕТО НА ПАРИ.....	510
Теорията за избора на портфейл и теорията на Кейнс за предпочитанието към ликвидност.....	510
Други фактори, които влияят на търсенето на пари.....	510
Обобщение	511
ЕМПИРИЧЕН АНАЛИЗ НА ТЪРСЕНЕТО НА ПАРИ	511
Лихвените проценти и търсенето на пари	512
Стабилност на търсенето на пари	512
Резюме 512 ♦ Ключови термини 513 ♦ Въпроси 513 ♦ Приложни задачи 514 ♦ Интернет упражнения 515 ♦ Интернет източници 515 ♦ Интернет приложения 515	

Глава 20

КРИВАТА IS	516
ПЛАНИРАНИ РАЗХОДИ И СЪВКУПНО ТЪРСЕНЕ.....	516
КОМПОНЕНТИТЕ НА СЪВКУПНОТО ТЪРСЕНЕ.....	517
Потребителски разходи.....	517
Планирани инвестиционни разходи.....	518
Нетен износ.....	520
Държавни разходи и данъци.....	520
РАВНОВЕСИЕ НА СТОКОВИЯ ПАЗАР.....	521
Достигане до равновесие на стоковия пазар.....	521
Извеждане на кривата IS.....	522
РАЗБИРАНЕ НА КРИВАТА IS.....	522
Какво ни казва кривата IS: интуицията.....	522
Какво ни казва кривата IS: числов пример.....	523
Защо икономиката се стреми към равновесие.....	524
ФАКТОРИ, КОИТО ИЗМЕСТВАТ КРИВАТА IS.....	524
Изменения в държавните разходи.....	524
Изменения в данъците.....	526
Изменения в автономните разходи.....	528
Промени във финансовите фрикции.....	528
Обобщение на факторите, които изместват кривата IS.....	528
Обобщение 529 ♦ Ключови термини 530 ♦ Въпроси 530 ♦ Приложни задачи 531 ♦	
Интернет упражнения 532 ♦ Интернет източници 532	

Глава 21

ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА И КРИВИТЕ НА СЪВКУПНОТО ТЪРСЕНЕ	533
ФЕДЕРАЛНИЯТ РЕЗЕРВ И ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА.....	533
КРИВА НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА.....	534
Принцип на Тейлър:	
защо кривата на паричната политика има положителен наклон?.....	534
Изместване на кривата <i>MP</i>	535
КРИВА НА СЪВКУПНОТО ТЪРСЕНЕ.....	537
Графично извеждане на кривата на съвкупното търсене.....	537
Фактори, изместващи кривата на съвкупното търсене.....	538
Резюме 542 ♦ Ключови термини 543 ♦ Въпроси 543 ♦ Приложни задачи 544 ♦	
Интернет упражнения 545 ♦ Интернет източници 545	

Глава 22

АНАЛИЗ НА СЪВКУПНОТО ТЪРСЕНЕ И ПРЕДЛАГАНЕ	546
СЪВКУПНО ТЪРСЕНЕ.....	546
Извеждане на кривата на съвкупното търсене.....	547
Фактори, които изместват кривата на съвкупното търсене.....	548
СЪВКУПНО ПРЕДЛАГАНЕ.....	551

Дългосрочна крива на съвкупното предлагане.....	551
Краткосрочна крива на съвкупното предлагане	552
ИЗМЕСТВАНЕ НА КРИВИТЕ НА СЪВКУПНОТО ПРЕДЛАГАНЕ	553
Изместване на дългосрочната крива на съвкупното предлагане.....	553
Изместване на краткосрочната крива на съвкупното предлагане	554
РАВНОВЕСИЕ В РАМКИТЕ НА АНАЛИЗА НА СЪВКУПНОТО ТЪРСЕНЕ И ПРЕДЛАГАНЕ.....	557
Краткосрочно равновесие.....	557
Как краткосрочното равновесие се придвижва към дългосрочното равновесие с течение на времето	557
Саморегулиращ се механизъм.....	558
ПРОМЕНИ В РАВНОВЕСИЕТО: ШОКОВЕ НА СЪВКУПНОТО ТЪРСЕНЕ.....	560
ПРОМЕНИ В РАВНОВЕСИЕТО: ШОКОВЕ НА СЪВКУПНОТО ПРЕДЛАГАНЕ (ЦЕНОВИ ШОКОВЕ).....	564
Временни шокове на предлагането.....	564
Постоянни шокове на предлагането и теория за реалния бизнес цикъл.....	566
Заклучения	570
АНАЛИЗЪТ AD/AS НА ПЕРИОДИ ОТ БИЗНЕС ЦИКЪЛА В ДРУГИ ДЪРЖАВИ.....	572
Резюме 575 ♦ Ключови термини 575 ♦ Въпроси 576 ♦ Приложни задачи 576 ♦	
Интернет упражнения 577 ♦ Интернет източници 577 ♦ Интернет приложения 578	

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ГЛАВА 22

КРИВАТА НА ФИЛИПС И КРАТКОСРОЧНАТА КРИВА

НА СЪВКУПНОТО ПРЕДЛАГАНЕ..... 579

КРИВАТА НА ФИЛИПС.....	579
Анализ на кривата на Филипс за 60-те години	579
Анализът на Фридман–Фелпс на кривата на Филипс	580
Кривата на Филипс след 60-те години.....	583
Съвременната крива на Филипс.....	583
Съвременната крива на Филипс с адаптивни (обърнати назад) очаквания	583
КРАТКОСРОЧНА КРИВА НА СЪВКУПНОТО ПРЕДЛАГАНЕ.....	584

Глава 23

ТЕОРИЯ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА..... 587

ОТГОВОР НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ШОКОВЕТЕ.....	587
Отговор на шок на съвкупното търсене.....	588
Отговор на постоянен шок на предлагането.....	590
Отговор на временен шок на предлагането	592
Изводът: връзката между стабилизиране на инфлацията и стабилизиране на икономическата активност	594
КОЛКО АКТИВНО ПОЛИСИМЕЙКЪРИТЕ ТРЕБВА ДА СЕ ОПИТВАТ ДА СТАБИЛИЗИРАТ ИКОНОМИЧЕСКАТА АКТИВНОСТ?.....	595
Лагове и провеждане на паричната политика	596
ИНФЛАЦИЯ: ВИНАГИ И НАВСЯКЪДЕ ПАРИЧНО ЯВЛЕНИЕ.....	597
ПРИЧИНИ ЗА ИНФЛАЦИОННАТА ПАРИЧНА ПОЛИТИКА	598

Целите висока заетост и инфлация	598
Резюме 603 ♦ Ключови термини 604 ♦ Въпроси 604 ♦ Приложни задачи 605 ♦	
Интернет упражнения 605 ♦ Интернет източници 606	

Глава 24

РОЛЯ НА ОЧАКВАНИЯТА В ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА	607
КРИТИКАТА НА ЛУКАС НА ОЦЕНКАТА НА ЕФЕКТА ОТ ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА.....	608
Иконометрична оценка на паричната политика	608
ПРОВЕЖДАНЕ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА: ПРАВИЛА ИЛИ ДИСКРЕЦИЯ?	609
Дискрецията и проблемът за несъответствието във времето.....	609
Видове правила	610
Случаят с правилата	610
Случаят с дискрецията.....	611
Ограничена дискреция.....	612
РОЛЯ НА ДОВЕРИЕТО И НОМИНАЛНА КОТВА	613
Ползи от номинална котва, създаваща доверие	613
Доверие и шокове на съвкупното търсене	614
Доверие и шокове на съвкупното предлагане	616
Доверие и антиинфлационна политика.....	618
ПОДХОДИ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ДОВЕРИЕ КЪМ ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА	621
Назначаване на „консервативни“ централни банкери.....	622
Резюме 623 ♦ Ключови думи 623 ♦ Въпроси 623 ♦ Приложни задачи 625 ♦	
Интернет упражнения 625 ♦ Интернет източници 625	

Глава 25

ТРАНСМИСИОННИ МЕХАНИЗМИ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА.....	626
ТРАНСМИСИОННИ МЕХАНИЗМИ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА.....	627
Традиционни канали на лихвения процент	627
Други канали, действащи чрез цените на активите	628
Кредитен възглед.....	631
Защо се приема, че кредитните канали са важни?.....	634
УРОЦИ ЗА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА.....	635
Резюме 637 ♦ Ключови думи 638 ♦ Въпроси 638 ♦ Приложни задачи 639 ♦	
Интернет упражнения 639 ♦ Интернет източници 640 ♦ Интернет приложение 640	

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ	640
УКАЗАТЕЛ ЗА ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИ СИМВОЛИ.....	658

Предговор

АКЦЕНТИ

Въпреки че това издание е преработено основно, главното, които го направи най-продавания учебник по пари и банково дело в последните му девет издания, е запазено, а именно:

- Уеднаквена аналитична рамка, която използва няколко основни икономически принципа, за да организира мисленето на студентите за структурата на финансовите пазари, валутните пазари, управлението на финансови институции и ролята на паричната политика в икономиката.
- Внимателно, стъпка по стъпка, развиване на модели (един от най-добрите подходи, използвани в учебниците по икономическа теория), което улеснява изучаването на материала от студентите.
- Цялостно включване на международните аспекти в текста.
- Подробен обзор на новостите в паричната теория.
- Специален раздел, наречен „Следвайки финансовите новини“, за да се стимулира четенето на финансовата преса.
- Приложно ориентирано изложение с множество приложения и информация по конкретни теми, което има за цел да увеличи интереса на студентите, чрез илюстриране на теорията с примери от реалния живот.

НОВОСТИ В ДЕСЕТОТО ИЗДАНИЕ

В допълнение към очакваното актуализиране на данните през 2011 г. навсякъде, където е възможно, в текста е добавен значителен нов материал.

Изданието за бизнес училището

Имам удоволствието да продължа да предлагам две версии на „Теорията на парите, банковото дело и финансовите пазари“. Докато и двете съдържат основните глави, които всички преподаватели биха искали да покриват, версията на „Теорията на парите, банковото дело и финансовите пазари“ за бизнес училището е предназначена за преподаватели, които предпочитат да се фокусират повече върху финансите, или за онези, които не навлизат по-детайлно в паричната теория. Изданието за бизнес училището включва не само глави за небанковите финанси и финансови деривати, но също и цяла глава за конфликта на интереси във финансовата индустрия. Бизнес изданието пропуска главите за кривата IS , паричната политика, кривите на съвкупното търсене, както и главата за ролята на очакванията за паричната политика. За тези преподаватели, чиито курсове акцентират по-малко на паричната теория, изданието на „Теорията на парите, банковото дело и финансовите пазари“ за бизнес училището ще отговори в по-голяма степен на техните нужди.

За преподавателите, които предпочитат по-подробното разглеждане на паричната теория и паричната политика, десетото издание на „Теорията на парите, банковото дело и финансовите пазари“ съдържа всички глави по парична теория. Преподавателите, които наистина държат на този материал,

често се затрудняват да покрият всички глави с финансова и институционална тематика. Поради това десетото издание не включва главите за небанковите финанси, финансовите деривати и конфликта на интереси. На придружаващия интернет сайт, www.pearsonhighered.com/mishkin, където могат да се намерят всички издания, са дадени пропуснатите глави, за да се използват от тези, които наистина искат да ги включат в курсовете си.

Преработената глава 9: Финансови кризи

Предишното издание на този учебник съдържаше нова глава за финансовите кризи, включително най-скорошната криза. Все пак тази глава беше написана, преди глобалната финансова криза да е приключила. Сега, от дистанцията на няколко години след кризата, имах възможност значително да подобря тази глава. Първо, като напълно я реорганизирам, за да представя една по-разбираема картина, и второ, добавяйки нови раздели като бума на сенчестата банкова система.

В допълнение съм добавил нови карета за обезпечените дългови облигации (*CDOs*), Ирландия и финансовата криза, а също и по въпроса за вината на Федералния резерв за ипотечния балон. Материалът в тази глава продължава да бъде много интригуващ за студентите. Всъщност студентите продължават да са по-заинтересувани от този материал, отколкото от каквото и да е друго, което съм преподавал през цялата си преподавателска кариера от над 30 години.

Привличащ вниманието нов материал за глобалната финансова криза навсякъде в текста

Последиците на глобалната финансова криза от 2007–2009 г. доведоха до продължаващи промени в структурата на финансовата система и в начина на действие на централните банки. Това изисква включването на много навременни нови раздели, приложения и карета в останалата част от книгата:

- Ново каре за Ирландия и финансовата криза от 2007–2009 г. (Глава 9).
- Ново каре „Фед отвътре“ – за това дали Фед е виновен за жилищния балон (Глава 9).
- Нов параграф за законопроекта „Дод–Франк“ и бъдещото законодателство (Глава 11).
- Ново каре за това дали Базелските изисквания са водещи след глобалната финансова криза (Глава 11).
- Ново каре за предлагането на пари по време на финансовата криза 2007–2009 г. (Глава 14).
- Нов параграф за неконвенционалните инструменти на паричната политика (Глава 15).
- Нов параграф за количествените улеснения, съпоставени с кредитните улеснения (Глава 15).
- Ново каре „Фед отвътре“ относно инструментите за кредитиране, използвани от Фед по време на глобалната финансова криза (Глава 15).
- Нов параграф за уроците от глобалната финансова криза за стратегията на паричната политика (Глава 16).
- Ново приложение за пакетите с фискални стимули през 2009 г. (Глава 20).
- Ново приложение за разхлабената автономна парична политика в началото на глобалната финансова криза (Глава 21).
- Ново приложение за негативните шокове на предлагането и търсенето, и финансовата криза от 2007–2009 г. (Глава 22).
- Ново приложение за Великобритания и финансовата криза от 2007–2009 г. (Глава 22).
- Ново приложение за Китай и финансовата криза от 2007–2009 г. (Глава 22).
- Ново приложение за количествените (кредитни) улеснения в отговор на глобалната финансова криза (Глава 23).
- Ново каре за дебата „активисти/неактивисти“ относно пакета фискални стимули на Обама (Глава 23).

Допълнителни нови материали за финансовите пазари, финансовите институции и паричната политика

През последните години на финансовите пазари и във финансовите институции се наблюдават промени, които не са директно свързани с глобалната финансова криза, и поради това, за да запазя актуалността на текста, съм добавил следния нов материал:

- Нов параграф по въпроса защо хипотезата за ефективните пазари не предполага, че финансовите пазари са ефективни (Глава 7).
- Ново каре за обезпечените дългови облигации (*CDOs*) (Глава 9).
- Нов параграф за закона „Дод–Франк“ и конфликта на интереси (Глава 11).
- Нов параграф за плащането на лихва върху резервите като нов инструмент на паричната политика (Глава 15).
- Актуализиране на карето „Фед отвътре“, касаещо председателя Бернанке и таргетирането на инфлацията (Глава 16).
- Нов параграф за трилемата на паричната политика (Глава 18).
- Ново приложение за хиперинфлацията в Зимбабве (Глава 19).
- Ново приложение за „Голямата инфлация“ (Глава 23).
- Ново каре за края на паричното таргетиране в Швейцария (Глава 24).
- Ново каре за политическия бизнес цикъл и Ричард Никсън (Глава 24).
- Ново приложение за последиците от трите петролни шока (Глава 24).
- Ново каре „Фед отвътре“ за избора на Пол Волкър, антиинфлационният ястреб (Глава 24).

Динамичен подход към паричната теория

За да анализирам паричната теория, в предишните издания използвах модела *ISLM* и статичния подход на съвкупното търсене и предлагане (*AD/AS*), където ценовото равнище е нанесено на ординатата при диаграмите *AD/AS*. През годините ми се струваше все по-трудно да преподавам с този подход, защото той не акцентира на динамичното взаимодействие на инфлацията с икономическата активност, което е същността на съвременната теория. В това издание изцяло съм пренаписал главите от 20 до 24-та, с цел да развия един мощен, динамичен модел на съвкупното търсене и предлагане, който да акцентира върху взаимодействието на инфлацията с икономическата активност, поставяйки инфлацията на ординатната ос на диаграмата *AD/AS*.

Динамичния модел *AD/AS* съм построил стъпка по стъпка в глави 20–22.

- В Глава 20 се развива първата структурна част на модела на съвкупното търсене и предлагане – *IS*.
- В Глава 21 се описва как полисимейкърите включват реалните лихвени проценти в кривата на паричната политика (*MP*), която описва връзката между инфлацията и реалните лихвени проценти. След това кривата *MP* се използва, за да се изведе кривата на динамичното съвкупно търсене.
- В Глава 22 се извеждат краткосрочните и дългосрочните криви на съвкупното предлагане и после се съпоставят с кривата на съвкупното търсене, за да се развие динамичният модел на съвкупното търсене и предлагане. След това този модел се използва в много приложения, където се анализират промените в бизнес цикъла на САЩ и в други държави.

Динамичният модел *AD/AS* се използва по-нататък, за да се представи съвременна интерпретация на паричната политика в глави 23 и 24.

- В Глава 23 се изследва теорията на паричната политика, което позволява на студентите да разберат как полисимейкърите могат да отговорят на шоковете в икономиката, за да се стабилизируют едновременно инфлацията и икономическата активност.
- В Глава 24 се разглежда ролята на очакванията при паричната политика и се анализират проблеми като критиката на Лукас, дебата за правилата срещу дискрецията и ролята на доверието за постигане на добри резултати от провежданата политика.

В допълнение съм преработил Глава 19, за да я направя по-динамична, като акцентирам на връзката между търсенето на пари, количествената теория и инфлацията.

Взаимодействието на финансите и паричната теория

Като последица на глобалната финансова криза паричната теория се изправи срещу критики за неадекватност, тъй като в миналото не е отчитала важната роля на финансите при икономическите флукутации. В отговор на това в последните изследвания икономистите се фокусират върху връзката с посока от финансите към икономическите промени, но това още не е отразено в учебниците. Доколкото ми е известно, тази книга е първият учебник, който отговаря на предизвикателствата, произтичащи от критиката на паричната теория, като в него финансите се свързват директно с модела на съвкупното търсене и предлагане от самото начало. От гледна точка на проблемите на асиметричната информация бариерите пред ефективното функциониране на финансовите пазари, познати под името финансови фрикции, се третират като един от ключовите фактори, влияещи на съвкупното търсене, когато започва разглеждането на този проблем. След това е лесно да се анализира ефектът от увеличаване на финансовите фрикции, както стана по време на глобалната финансова криза, използвайки модела на съвкупното търсене и предлагане. Чрез акцентирание върху взаимодействието между финансите и паричната теория тази книга значително увеличава реалистичността на модела на съвкупното търсене и предлагане, повишавайки практическото значение на анализа в частта от книгата, касаеща паричната теория.

Въпроси и приложни задачи в края на всяка глава

Тъй като студентите се учат най-добре от практиката, в това издание сме увеличили значително броя на въпросите, проблемите и задачите в края на всяка глава. Добавили сме също и нов тип задачи под названието „Приложни задачи“. Тези задачи, подготвени от *Aaron Jackson* от *Bentley University*, са в по-голяма степен аналитични и приложни, с което се разширява погледът на студентите върху практическото използване на икономическите концепции от текста.

Глави и приложения в интернет

Съпътстващият интернет сайт на книгата, www.pearsonhighered.com/mishkin, е важен източник на допълнителна информация.

Интернет съдържанието на десетото издание на „Теорията на парите, банковото дело и финансовите пазари“ включва *единствени по рода си глави от изданието за бизнес училището и интернет глава за модела ISLM*. Тези глави са:

- Интернет глава 1: Небанкови финанси
- Интернет глава 2: Финансови деривати
- Интернет глава 3: Конфликт на интереси във финансовата индустрия
- Интернет глава 4: Моделът *ISLM*

Интернет приложенията включват:

- Глава 4: Измерване на лихвения риск: дюрация
- Глава 5: Модели за оценка на активите
- Глава 5: Прилагане на пазарния подход за активите към стоковия пазар: по примера на златото
- Глава 5: Подходът заемни средства
- Глава 7: Доказателство за хипотезата за ефективния пазар
- Глава 10: Анализ на дюрационния разрив
- Глава 10: Оценка на резултатите на банката

- Глава 11: Кризата на спестяванията и кредита и нейните последици
- Глава 11: Банковата криза по света
- Глава 14: Балансът на Фед и паричната база
- Глава 14: Паричният мултипликатор за M2
- Глава 14: Обяснение на поведението на коефициента на наличните пари
- Глава 16: Парично таргетиране
- Глава 19: Моделът на Баумол–Тобин и Тобин за средното отклонение
- Глава 19: Емпирично доказателство за търсенето на пари
- Глава 21: Алгебрата на модела ISLM
- Глава 22: Ефекти на макроикономическите шокове върху цените на активите
- Глава 22: Съвкупно търсене и предлагане: числов пример
- Глава 22: Алгебрата на модела на съвкупното търсене и предлагане
- Глава 22: Принципът на Тейлър и инфлацията
- Глава 25: Оценка на емпиричното доказателство: дебатът за важността на парите при икономически промени

Преподавателите могат или да използват тези интернет глави и приложения, за да допълнят материала от учебника, или да го препоръчат на студенти, които искат да разширят знанията си в областта на парите и банковото дело.

ГЪВКАВОСТ И МОДУЛАРНОСТ

Позовавайки се на предишни издания, ползватели, рецензенти и респонденти продължават да хвалят гъвкавостта и модуларността на текстовете в книгата, т.е. възможността да избереш главите, които да преподаваш, както и последователността, в която да направиш това. Гъвкавостта и модуларността са от особено значение за курса по пари и банково дело, защото има толкова начини за преподаване на този курс, колкото са и преподавателите. За да бъдат удовлетворени различните нужди на преподавателите, на изложението е придадена гъвкавост, изразяваща се в следното.

- В ключовите глави е даден основният анализ, използван в цялата книга, а други глави или раздели от глави могат да бъдат използвани според предпочитанието на преподавателя. Например в Глава 2 се въвежда финансовата система и основни понятия, като трансакционни разходи, неблагоприятен подбор и морален риск. След изучаването на Глава 2 преподавателят може да реши да даде по-детайлна информация за финансовата структура, като се позове на Глава 8, или може да реши да пропусне Глава 8 и да избере много различни начини, за да продължи обучението по книгата.
- Текстът също позволява преподавателят да преподаде основните проблеми в паричната теория, без да е нужно да развива в детайли кривите IS , MP и AD в глави 20 и 21. Преподавателите, които искат да направят по-задълбочен обзор на паричната теория, биха имали полза от тези глави.
- Част 6, за паричната теория, може лесно да се усвои преди Част 4 от книгата, за да бъде предложено на студентите по-широко разбиране за смисъла на паричната политика.
- Глава 25 относно трансмисионните механизми на паричната политика може да се разположи на различни места в курса – или с част 4 от книгата, при разглеждането на паричната политика, или с глави 20 и 22, където се развива концепцията за съвкупното търсене. Може да се бъде и в края на книгата като отделна тема.
- Интернационализацията на текста чрез маркирани международни раздели в главите, както и изцяло отделни глави за международните валутни пазари и международната валутна система,

е обстойна и все пак гъвкава. Въпреки че много преподаватели ще вземат целия този материал, други ще го пропуснат. Тези, които предпочитат да акцентират по-малко върху международните теми, могат лесно да пропуснат Глава 17 за валутния пазар и Глава 18 за международната финансова система и паричната политика. Параграфите с международна тематика в главите са със самостоятелно съдържание и могат да бъдат пропуснати при минимална загуба на последователност в изложението.

За да илюстрираме как тази книга може да се използва за курсове с различни акценти, предлагаме няколко примера за курсове с продължителност един семестър. По-детайлна информация за гъвкаво използвано на съдържанието на книгата е на разположение в Учебното пособие за преподаватели.

- Общ курс по пари и банковото дело: глави 1–5, 10–13, 15, 16, 22–23, с избор на 6 от оставащите 12 глави.
- Общ курс по пари и банковото дело с международен акцент: глави 1–5, 10–13, 15–18, 22–23, с избор на 4 от оставащите 10 глави.
- Курс по финансови пазари и институции: глави 1–12, с избор на 7 от оставащите 13 глави.
- Курс по парична теория и политика: глави 1–5, 13–16, 19–24, с избор на 4 от оставащите 10 глави.

ПЕДАГОГИЧЕСКА НАСОЧЕНОСТ

За преподаване на теория или нейните приложения, един учебник трябва да бъде солидно мотивиращо пособие. С тази цел съм включил най-разнообразни педагогически компоненти, за да стане материалът лесен за усвояване:

1. **Предварителните бележки** в началото на всяка глава насочват студентите за целите на главата, важността на определени теми и връзката им с други теми в книгата.
2. **Приложенията**, около 50 на брой, демонстрират как анализът в книгата може да се използва за обяснение на много ситуации от реалния свят.
3. Каретата „**Следвайки финансовите новини**“ въвеждат студентите в подходящи нови статии и данни, които се публикуват ежедневно в пресата, а също обясняват как да се четат те.
4. Каретата „**Фед отвътре**“ дават на студентите усещане за това какво е важно в дейността и структурата на Федералната резервна система.
5. Каретата „**Глобал**“ включват интересен материал с международен фокус.
6. В каретата „**За ваша информация**“ се описват драматични исторически епизоди, интересни идеи и интригуващи факти, свързани със съответния въпрос.
7. **Обобщаващите таблици** служат като полезно учебно средство при преговор на материала.
8. **Ключовите термини** представляват важни моменти, подчертани с цел студентите по-лесно да ги намират за справка.
9. **Диаграмите с обяснения**, на брой над 150, помагат на студентите да разберат взаимовръзките на променливите от диаграмата и принципите на анализ.
10. **Резюмето** в края на всяка глава извежда главните моменти.
11. **Ключовите думи** са важни думи или фрази, подчертани, когато се въвеждат за първи път, и подредени по страници в края на всяка глава.
12. **Въпросите и приложните задачи** в края на всяка глава, над 600 на брой, помагат на студентите да усвоят материала, прилагайки икономически понятия.
13. **Интернет упражненията** насърчават студентите да събират информация от интернет източници или да използват електронни източници за обогатяване на своите знания.
14. **Интернет източниците** указват адреса, от който са взети данните за множеството таблици и диаграми.

15. **Интернет препратките** указват на студентите интернет сайтове, които предоставят допълнителна информация и данни, съпровождащи текста.
16. **Речникът** в края на книгата съдържа дефинициите на всички ключови термини.

ПО-ЛЕСЕН НАЧИН ЗА ПРЕПОДАВАНЕ: ПРИТУРКИ, СЪПРОВОЖДАЩИ ДЕСЕТОТО ИЗДАНИЕ

Десетото издание на „Теория на парите, банковото дело и финансовите пазари“ включва най-подробната програма с притурки в сравнение с който и да било учебник по пари, банки и финансови пазари.

MyEcont

MyEconLab е направена и усъвършенствана с една-единствена цел – да създаде онези моменти от разбирането, които трансформират сложното в ясно и очевидно. С подробните домашни задания, занимателни задачи, тестове и указания преподавателите могат да намерят решение на всичко необходимо за нуждите на един учебен курс.

MyEconLab за *Теория на парите, банковото дело и финансовите пазари* предлага следните учебни ресурси за студенти и преподаватели:

- **Всички въпроси и приложни задачи** в края на главите са достъпни в MyEconLab.
- **Приложенията** от текста също са достъпни със съответните въпроси към тях.
- **Видеоклипове с интервюта на проф. Мишкин**, в които той коментира финансовата криза, допълнени с въпроси.
- **Индивидуални учебни планове** са създадени за всеки отделен студент на база неговото представяне в зададените и примерните упражнения.
- **Отговори за преподаватели по задачите** на студентите и графични отговори на въпросите.
- **Интерактивни учебни помагала** като „Помогни ми да реша това“ (стъпка по стъпка, с указания) помагат на студента точно когато има нужда. Ключови фигури от текста също са представени в стъпка по стъпка анимации, озвучени с обяснение за действието.
- **Статии от вестници** – налични за учебните зали и работа вкъщи. Постери с актуални новини и допълнителни дискуссионни въпроси се поставят ежеседмично в учебната зала, за да се следят последните събития.
- **Упражнения по анализ на информация в реално време** – позволяват на преподавателите да възлагат задачи, при които се използва най-нова информация. Всяко такова упражнение съдържа подходящата и най-актуална налична информация от *FRED* (обстойна и актуална база данни, поддържана от Федералната резервна банка в Сейнт Луис). Упражненията са подредени съобразно наличната информация, като е осигурена обратна връзка.
- **Специално форматиран електронен текст** на книгата е наличен в рамките на материалите за онлайн курса, както и офлайн, чрез приложения за *iPad*. Този текст дава възможност на студентите и преподавателите да подчертават, да отбелязват докъде са стигнали и да си водят бележки.
- **Предварителни курсове** – предлагат удобен за преподавателите начин да създадат курс, чрез който да възлагат предварително текстове на студентите.
- **Автоматично степенувани задачи и графични материали** за възлагане.
- **Богат базов бележник** – гъвкав и с обширна информация, включваща данни за учебните занятия и представянето им по време на семинарите.
- **Инструменти за напреднала комуникация** – предоставят на студентите и преподавателите възможност да комуникират чрез имейли, дискуссионни стени, чат и занятия на живо.

- **Специални опции** – предоставят нови и разширени начини за споделяне на документи, добавяне на съдържание и преименуване на точки от менюто.
- **Временен достъп за студенти**, които изчакват финансова подкрепа – 17 дни гратисен период на достъп.
- **По едно място за достъп на студентите до всички техни MyLab курсове**. Студентите и преподавателите могат да се регистрират и влизат във всички MyLab курсове, от едно удобно онлайн място: www.pearsonmylab.com без значение от дисциплината.

За повече информация, моля посетете: www.myeconlab.com.

Допълнителни ресурси за преподаватели

1. **Наръчник за преподавателя**. Тази притурка, подготвена от мен, предлага конвенционални елементи като образци на примерни курсове, схематично изложение на глави, отговори на въпросите и задачите от текста.
2. **PowerPoint® презентации**. Тази онлайн притурка предоставя не само таблици и графики от текста, но и много детайлни бележки от лекциите по всички теми на курса. База за лекционните бележки са всъщност бележките, които аз използвам на лекциите си – те би трябвало да помогнат и на други преподаватели при подготовката на техните лекции, както са помогнали и на мен. В това издание Майкъл Кару от Барух Колидж е разширил презентациите чрез добавяне на допълнителни лекционни бележки. Някои преподаватели могат да използват тези *PowerPoint* слайдове като свои собствени бележки, но да предпочетат да преподават на черната дъска. Но и за тези, които предпочитат да преподават с визуални средства, *PowerPoint* слайдовете са гъвкаво средство и могат да се нагодят, така че да се използват и по горния традиционен начин.
3. **Тест банка**. Това онлайн приложение, актуализирано и преработено от Джеймс Хюенг от Уестърн Мичиган Юнивърсити и Кати Кели от Юнивърсити ъф Тексас, Арлингтън в Арлингтън, включва повече от 2500 теста от типа *multiple-choice* и примерни тестови въпроси, много от тях с диаграми. Авторите на файла с тестовете са съобразили въпросите с насоките за обща подготовка и умения, които могат да се намерят в Асоциацията за напреднали академични училища по бизнес (*AACSB*), отговаряща за учебните стандарти. *AACSB* е нетърговска корпорация за образователни институции, корпорации и други организации, занимаващи се с разпространението и усъвършенстването на висшето образование по бизнес администрация и счетоводство. Един от критериите на *AACSB* за акредитация е качеството на учебния план. Макар че не се изискват определени курсове, *AACSB* очаква учебният план да включва получаването на знания в следните сфери – комуникация, познания по етика, аналитични умения, използване на информационните технологии, мултикултурно, разнообразно и задълбочено мислене. За по-лесна идентификация и оценка на овладяването на материала от студентите са добавени въпроси за проверка на уменията в горните области.
4. **Генератор на тестове**. Това онлайн приложение позволява на преподавателя да провежда ефективно изпити. Този продукт включва тестове от типа *multiple-choice* и въпроси за есета от Онлайн тестовата банка, като предлага възможности за редакция. Наличен е за версии на *Windows* и *Machintosh*.
5. **Съпътстващ сайт на Мишкин**, намира се на: www.pearsonhighered.com/mishkin, предоставя приложения по много различни теми (вж. *Appendices on the Web*), пропуснати глави, както и връзки към адресите, дадени в края на главите.

Допълнителни източници за студентите

1. **Учебно ръководство** – изцяло ревизирано и актуализирано от Арън Джаксън от Бентли Юнивърсити. Включва резюме на главата, упражнения, тестове за самоконтрол и отговори на упражненията и тестовете за самоконтрол.
2. **Христоматия по пари, банковото дело и финансови пазари**, под редакцията на Джеймс Итън от Бриджуотър Колидж и мен самия, актуализирана ежегодно с подновявани всяка година повече

от половината статии, за да се позволи на преподавателите да поддържат съдържанието на своя курс в съответствие с текущите събития по време на живота на всяко издание. Христоматията е налична в *MyEconLab*.

БЛАГОДАРНОСТИ

Както обикновено, при такъв голям труд има много хора, на които трябва да се благодари. Отправлям специални благодарности към *Donna Battista*, главен редактор по икономика и финанси в *Pearson* и *Noel Seibert*, моя редактор. Бих искал също така да благодаря на Лаура Таун, Катрин Диново, Каролин Тербуш и Кати Смит за техния принос. Получих също коментари от моите колеги в Колумбийския университет и от моите студенти.

Освен това, се съобразих със сериозните коментари на външни рецензенти и кореспонденти, особено на Джим Итън и Арън Джаксън. Благодарение на техните коментари тази книга стана по-добра. В частност благодаря на следните преподаватели, които прегледаха текста при подготовката на това издание:

Мохамед Акасем, Метрополитън Стейт
Колидж ъф Денвър

Стефания Албанаси, Кълъмбия Юнивърсити
Нанси Андърсън, Мисисипи Колидж

Боб Барнс, Нордърн Илиной Юнивърсити

Лари Белчър, Статсън Юнивърсити

Майкъл Кару, Барух Колидж

Матю С. Чамбърс, Таусън Юнивърсити

Ци-Йън Чой, Юнивърсити ъф Тексас, Арлингтън

Джули Далкуист, Юнивърсити ъф Тексас, Сан
Антонио

Марк Фузаро, Арканзас Тек Юнивърсити

Едгар Гусуб, Юнивърсити ъф Тексас, Сан
Антонио

Марк Гибсън, Уошингтън Стейт Унивърсити

Джеймс Хюенг, Уестърн Мичиган Юнивърсити

Арън Джаксън, Бентли Юнивърсити

Кати Кели, Юнивърсити ъф Тексас, Арлингтън

Майкъл Келси, Юнивърсити ъф Мисури,
Канзас Сити

Пол Кубик, ДъПол Юнивърсити

Сънгкуо Куак, Уошбърн Юнивърсити

У. Дъглас Макмилън, Луизиана Стейт
Унивърсити

Кари Майър, Джордж Мейсън Юнивърсити

Джордж Монокроусос, Юнивърсити ъф Олбъни

Анди Превост, Охайо Юнивърсити

Ричард Стал, Луизиана Стейт Юнивърсити

Рубина Вора, Ню Джързи Стейт Юнивърсити

Йънгшенг Уанг, Уошингтън и Джефърсън
Колидж

Дейвид Залевски, Провидънс Колидж

Моите специални благодарности към тези, които анализираха текста на предишните издания:

Бърт Абрамс, Юнивърсити ъф Делауер

Франсис У. Акинг, Юнивърсити ъф
Кънетикът

Мохамед Акасем, Метрополитън Стейт
Колидж ъф Денвър

Стефания Албанаси, Кълъмбия Юнивърсити

Мухамад Ануар, Юнивърсити ъф Масачусетс

Харджит К. Арора, Лемойн Колидж

Стейси Бах, Юнивърсити ъф Делауер

Гери Биалка, Юнивърсити ъф Норт Флорида

Даниъл К. Бидърман, Юнивърсити ъф Норт
Дакота

Джон Бишъп, Ист Каролайна Юнивърсити

Даниъл Блейк, Калифорния Стейт
Юнивърсити, Нортридж

Робърт Бутлър, Тексас Крисчън Юнивърсити

Хенинг Бон, Юнивърсити ъф Калъфорния,
Санта Барбара

Майкъл У. Брандъл, Юнивърсити ъф Тексас ат
Остин

Оскар Т. Брукинс, Нортистън Юнивърсити

Уилям Уолтър Браун, Калъфорния Стейт
Юнивърсити, Нортридж

Джеймс Л. Буткевич, Юнивърсити ъф Делауер

- Колин М. Калахан, Лий Юнивърсити
 Рей Кантърбъри, Флорида Стейт
 Юнивърсити
 Майк Кару, Барух Юнивърсити
 Тина Картър, Юнивърсити ъф Флорида
 Серджо Кастело, Юнивърсити ъф Мобийл
 Джен-Чи Ченг, Уичита Стейт Юнивърсити
 Патрик Кроули, Мидълбъри Колидж
 Сара Е. Кълвър, Юнивърсити ъф Алабама,
 Бърмингам
 Мария Дейвис, Сан Антонио Колидж
 Ранджит С. Дигх, Стейт Юнивърсити ъф Нью
 Йорк, Осуиго
 Ричард Дъглас, Боулинг Грийн Юнивърсити
 Доналд Х. Дуковски, Сиракюс Юнивърсити
 Ричард Айкорн, Колорадо Стейт Юнивърсити
 Пол Ембертън, Саутуест Тексас Стейт
 Юнивърсити
 Ерик Ешкър, Хумболд Стейт Юнивърсити
 Робърт Айлър, Сонома Стейт Юнивърсити
 Л. С. Фан, Колорадо Стейт Юнивърсити
 Имран Фаруки, Юнивърсити ъф Айова
 Сасан Файазманеш, Калъфорния Стейт
 Юнивърсити, Фресно
 Денис Фикслър, Джордж Уошингтън
 Юнивърсити
 Гари Флеминг, Роанок Колидж
 Грант Д. Форсайт, Истърн Уошингтън
 Юнивърсити
 Тимъти Фърст, Боулинг Грийн Стейт
 Юнивърсити
 Джеймс Гейл, Мичиган Текнолоджикъл
 Юнивърсити
 Шърли Гидиън, Юнивърсити ъф Върмонт
 Ланс Гъртън, Юнивърсити ъф Юта
 Стюарт М. Глосър, Юнивърсити ъф
 Уисконсин, Уайтуотър
 Фред С. Греъм, Америкън Юнивърсити
 Джо Анна Грей, Юнивърсити ъф Орегон
 Дейвид Гъли, Бентли Колидж
 Ралф Гънтърсън, Юнивърсити ъф Уисконсин
 Даниъл Хаак, Станфорд Юнивърсити
 Ларби Хамаи, Макгил Юнивърсити
 Басан Харик, Уестърн Мичиган Юнивърсити
 Джей Г. Хартлайн, Рътгърс Юнивърсити
 Скот Хайн, Тексас Тек
- Робърт Станли Херън, Норт Дакота Стейт
 Юнивърсити
 Джейн Химариъс, Юнивърсити ъф Тексас,
 Арлингтън
 Чад Хогън, Юнивърсити ъф Мичиган
 Линда Хукс, Уошингтън и Лий Юнивърсити
 Джеймс Хюенг, Уестърн Мичиган
 Да Йехуан, Нашънъл Тайван Юнивърсити
 Джайвант Ишваран, Стивън Ф. Остин Стейт
 Юнивърсити
 Джонатан Джелън, Куинс Колидж анд Сити
 Колидж ъф Сити Юнивърсити Нью Йорк
 Ю Джин Джън, Стейт Юнивърсити ъф Нью
 Йорк, Осуиго
 Фредерик Л. Джътс, Джордж Уошингтън
 Юнивърсити
 Ахмед Калифа, Колорадо Стейт Юнивърсити
 Брайс Канаго, Юнивърсити ъф Нордърн Айова
 Магда Кандил, Интърнашънъл Монтъррей
 Фънд
 Теодор Кариотис, Таунсън Юнивърсити
 Джордж Г. Кауфман, Лойола Юнивърсити
 Чикаго
 Ричард Х. Кеен, Юнивърсити ъф Уисконсин,
 Парксайд
 Елизабет Сойър Кели, Юнивърсити ъф
 Уисконсин, Мадисън
 Фриц Лок, Нортгистърн Стейт Юнивърсити
 Джим Лий, Форт Хейс Стейт Юнивърсити
 Робърт Лийсън, Юнивърсити ъф Уестърн
 Онтарио
 Тони Лима, Калифорния Стейт Юнивърсити,
 Хейуърд
 Фиона Маклоклан, Манхатан Колидж
 Илам Мафи-Крефт, Индиана Юнивърсити
 Бернард Маламъд, Юнивърсити ъф Невада,
 Лас Вегас
 Джеймс Малой, Юнивърсити ъф Питсбърг
 Джеймс Марчан, Мърсър Юнивърсити
 Марвин Марголис, Милърсвил Юнивърсити
 Елейн Макбет, Колидж ъф Уилям анд Мери
 Стивън Маккафърти, Охайо Стейт
 Юнивърсити
 Джеймс Маккаун, Охайо Стейт Юнивърсити
 Черил Макгъфи, Анджело Стейт Юнивърсити
 У. Дъглас Макмилън, Луизиана Стейт
 Юнивърсити

Уилям Мерил, Айоа Стейт Юнивърсити
 Кари Майър, Джордж Мейсън Юнивърсити
 Стивън М. Милър, Юнивърсити ъф
 Кънетикът
 Масуд Могадам, Сейнт Клауд Стейт
 Юнивърсити
 Томас С. Мондшийн, ДъПол Юнивърсити
 Клер Морис, Ю Ес Нейвъл Академи
 Джон Нейдънчийк, Калифорния Стейт
 Юнивърсити, Нортридж
 Джон Нейдър, Гранд Вали Стейт
 Юнивърсити
 Лайънс Ндикумана, Юнивърсити ъф
 Масачусетс, Амхърст
 Рей Нелсън, Бригам Йънг Юнивърсити
 Индер П. Ниджауан, Фейътвил Стейт
 Юнивърсити
 Ник Ноубъл, Маями Юнивърсити ъф Охайо
 Денис О'Тул, Върджиния Комънуелт
 Юнивърсити
 Марк Джей Пери, Юнивърсити ъф Мичиган,
 Флинт
 Чънг Фам, Юнивърсити ъф Ню Мексико
 Марвин М. Фауп, Джордж Уошингтън
 Юнивърсити
 Ганга П. Рамадас, Линкълн Юнивърсити
 Роналд А. Рати, Юнивърсити ъф Мисури,
 Кълъмбия
 Ханс Рау, Бол Стейт Юнивърсити
 Пропър Ренълд, Маями Юнивърсити
 Хавиер Рейес, Тексас Ей анд Ем Юнивърсити
 Джек Ръс, Сан Диего Стейт Юнивърсити
 Стив Ръсел, Индиана Юнивърсити-Пардю
 Юнивърсити Индианаполис -ИЮПЮИ
 Робърт С. Райкрофт, Мери Уошингтън
 Колидж
 Джо Сантос, Саут Дакота Стейт Юнивърсити

Лин Снайдер, Auburn Юнивърсити,
 Монтгомъри
 Уолтър Шуорм, Колорадо Стейт Юнивърсити
 Джон Шей, Юнивърсити ъф Мериленд
 Харидер, Сингх, Гранд Вали Стейт
 Юнивърсити
 Раджеш Сингх, Айова Стейт Юнивърсити
 Лари Тейлър, Лихай Юнивърсити
 Лий Тесфатисън, Айова Стейт Юнивърсити
 Адити Тапар, Ню Йорк Юнивърсити
 Фредерик Д. Тъм, Юнивърсити ъф Тексас,
 Остин
 Робърт Токли, Айдахо Стейт Юнивърсити
 Ч. Ван Марвейк, Еразмъс Юнивърсити
 Кристофър Дж. Уолър, Индиана Юнивърсити
 Чао Уей, Джордж Уошингтън Юнивърсити
 Морис Уайнроуб, Кларк Юнивърсити
 Джеймс Р. Уибъл, Юнивърсити ъф Ню
 Хампшър
 Филип Р. Уийст, Джордж Мейсън Юнивърсити
 Уилям Уилкс, Атънс Стейт Юнивърсити
 Томас Уилямс, Уилям Патърсън Юнивърсити
 Елиот Уилман, Ню Мексико Стейт
 Юнивърсити
 Доналд Уилс, Юнивърсити ъф Уошингтън,
 Такома
 Лора Улф, Съдърн Илиной Юнивърсити,
 Едуардсвил
 Джей Джун У, Дъ Пол Юнивърсити
 Робърт Райт, Юнивърсити ъф Върджиния
 Бен Т. Ю, Калъфорния Стейт Юнивърсити,
 Нортридж
 Кай Х. Юн, Флорида Атлантик Юнивърсити
 Ед Зайчек, Уинстън-Салем Стейт
 Юнивърсити
 Джефри Зимърман, Методист Колидж

Накрая искам да благодаря на моята съпруга Сали, на моя син Матю и на моята дъщеря Лора, осигурили ми топла и сърдечна обстановка, която ми позволи да върша работата си; и на покойния ми баща Сидни, който преди много време ме насочи по пътя, довел до тази книга.

Фредерик С. Мишкин

